

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Quisnam eam contrahit? parag. 1.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

rea communiter a docent, accusatum, pendente accusatione, admitti ad Ordines non posse.

§. V.

Quis dispense in Irregularitate contracta ex Infamia.

§. IV.

Eff. eius Infamia.

1. Infamia, sive Juris, sive facti in Jure Canonico (nam de Civili nos non agimus) hos duos effectus progignit. Primo, ut Infamis ordinari nequeat: id, quod sæpe diximus in Superioribus. Secundò, ut illi Dignitates non conferantur juxta Regulam illam Juris Infamibus non pateant porta dignitatum. Nomine autem dignitatis hic non intelliguntur solum Personatus, sed quæcunque Ecclesiastica Beneficia, & Officia Publica, puta Judicis, Assessoris, Advocati, &c.

2. An vero, sicuti, si conferantur Ordines Infami, valet collatio, ita valet collatio Beneficii, vel dignitatis, licet in utraque collatione certò peccetur, bipartita est Doctorum opinio, Molina b cum communi ait, esse invalidam. Castropal. c putat, in foro externo invalidam quidem esse, sed esse probabile, in foro conscientie esse validam, ac propterea ejusmodi provisum posse dignitate seu officio frui, donec à Judice collatio rescindatur. Ratio hujus probabilitatis est, quia nullus afferri potest Textus collationem hanc invalidans, nam quando dicitur (Infamibus porta non pateant dignitatum) satis commodus sensus esse potest, quod non pateant licite: annullatio autem actus, cum sit odiosa sine claro Textu, inducenda non est. Adde, tanquam Regulam peculiarem haberi in Tractatu de Irregularitate, quando textus potest explicari, ut significet aliquid aliud, non esse intelligendum, ut inductivum Irregularitatis.

3. Hæc de Infamia contracta ante susceptas Dignitates. Sed quid, si superveniat?

Respondeo, si superveniat Infamia facti, certum est, eam non privare ipso jure possidentem suas Dignitates, vel Officia, ut est communis opinio, quia in nullo Textu habetur ejusmodi privatio. Si vero superveniat Infamia Juris, licet statim illorum privationem inducat, tamen hujusmodi infamis abdicare à se illa officia nequaquam obligatur, modo quo docet cum multis Castropal. loco citato, & nos diximus synographo secundo numero quinto.

1. SI à te incurta fuit Infamia Juris, ex eo nimirum, quòd subivisti sententiam, quæ condemnavit ad Infamiam, vel, quæ declaravit te commississe delictum trahens infamiam juxta paulò antè dicta, opus est tibi, etiam emendato, dispensatione Summi Pontificis ad Ordines suscipiendos, vel Ordines susceptos exercendos. Nam, si non præcessit ejusmodi sententia, te posse gerere, ut non Irregularem, atque adeo te non indigere dispensatione, si res sit occulta, diximus §. 2. nu. 5.

2. Si tamen crimina infamiam hanc trahentia sunt adulterio minora, Irregularitatem ex ea contractam posse post peractam poenitentiam dispensari ab Episcopo docet Castropalaus a cum aliis, addens, quando infamia inducitur à Jure Civili, eam posse aboleri à Principe Sæculari, qua abolita, cessabit Irregularitas, quæ in ea infamia innitebatur.

3. Si autem infamia facti laboras, illam tu b ipse tolles per emendationem delicti, utique notoriam, & quæ saltem per triennium duraverit. Gibalin. c non præscribit tempus, sed solum petit emendationem cognitam.

4. Hinc ergo, qui non fuit condemnatus per sententiam imponentem, vel declarationem infamiam (tunc enim non sufficit emendatio, sed requiritur dispensatio, ut dictum est) licet Notorius fuerit Sodomita, Concubiniarius, Usurarius, &c. Si, modo dictò, emendatus est, poterit promoveri. Lege Gibalin. loc. cit.

An hæc Irregularitas ex Infamia tollatur per Baptismum, quando hic suscipitur post ipsam contractam, dicemus infra. d Interim videatur Suarez. e

CAPUT XI.

De Irregularitate ex Novitate Fidei.

§. I.

Quinam eam contrahat?

1. **N** OVI in Fide, quos græca voce Neophyros appellamus ij f sunt, fC. Sicut qui cum Judæorum, Saraceno d. 48. rum, vel Ethnicorum Religionem pro-

a Castrop.

l. c. cum

Sanch.

Henr. A-

vila, Mo-

lin.

b Suar.

Henr. Mol.

cum Ca-

strop. cit.

c Gibal. de

Irreg. c. 6.

q. 1. nu. 5.

d Infra c.

22. §. 1.

nu. 2.

e Suar. d.

48. de

Cens. §. 2.

n. 11.

Ballus
Accusa-
tio. 4.
Bib. de
Tit. Ep.
di. 43.
Cassa de
Zooz p.
7. c. 7. an.
6. Foras
Cib. de Ir-
reg. c. 5. §.
4. nu. 27.

b Mol. tra.
4. d. 11. nu.
3. alij, a-
pud Cast.
mox citan-
dam.

c Castrop.
de Conf. d.
6. p. 20. n.
11. cum
Gonz.

Castrop.
de Conf. d.
6. p. 20. n.
11. cum
Gonz.

professi fuerint, de novo ad veram Christi Domini Fidem accesserunt.

2. Hos ergo irregulares voluit Ecclesia. a Primò, ne (ut ait Sanctus b Paulus) in superbiam elati in Judicium incidant Diaboli, ex eo scilicet, quod sibi plaudere plus justo possent, putantes Ecclesiam ipsorum Ministerio indigere. Secundo quia, ad docendum alios, est ineptus ille, qui bene edoctus non est. Tertio, quia bonis moribus debet prius assuescere, qui ad tantam Ordinum puritatem, dignitatemque est promovendus.

3. Porò ex descriptione allata Neophytia tria sunt colligenda. Primò, qui Sacro Baptismi Fonte est ante usum rationis ablutus, quamvis filius sit Patris Infidelis, non est reputandus e Neophytus, atque adeo, nec Irregularis, quia aliam Religionem professus non est. Ita passim Doctores. Multo ergo minus Irregularis erit filius Christiani novi; Solum enim filium Hæretici ob peculiarem Canonum constitutionem Irregulariter esse, dicimus infra, quia tunc Ecclesia vult punire delictum Patris in filio.

4. Secundo, qui à Christianis natus diu vixit inter Infideles, & Infidelium scetam non est professus, si deinde ad suos reversus ritè Baptismum susceperit, non est Neophytus, nec Irregularis, quia de ratione Neophyti est, ut saltem Religionem ante Baptismum fuerit amplexus.

5. Tertio, si idem à Christianis natus potuit baptizari, si d noluit, quamvis deinde, urgente periculo mortis, Baptismum susceperit, Neophytus est, & Irregularis, quia susceptio Baptismi, quando uiget necessitas, non vacat suspitione infirmæ fidei. Sed notandum, quod additur in cap. Si quis d. 57. Nisi forte postea ipsius studium, & fides probabilis fuerit, aut hominum raritas exegerit. His explicatis supersunt quæstiunculæ tres.

Quodnam tempus purgat hanc Fidei novitatem?

6. Quæstiuncula Prima. Quamdiu est expectandum, ut Adultus noviter Baptizatus judicetur purgasse novitatem, atque adeo amplius Irregulariter non esse?

Respondeo, satis esse annum, putat f Ricciullus, quia Miles, & Servus post annum cum veterani adscribitur. Duos requirunt Romani, & Campanini, h quia circa duos annos potest quis doctrina, & Christianis moribus

sufficenter instrui. Navartus, a & alij decennium requirunt, fortasse propter illud S. Hieronymi (debes multo tempore addiscere, quod doccas) Multum autem tempus decennium censuratur in Jure.

7. Vera sententia est, id arbitrio Episcopi esse relinquendum. Ratio est, quia in Jure tempus certum non designatur, sed potius sic loquitur Pontif. x b

Neophytus ne ordinetur. At, si non deest humilitas competens Sacerdotio, ubi causa non hæret, vitium non imputatur.

Episcopus ergo nunquam statim à Baptismo Neophytum ordinet, quia tunc certò est Irregularis, quia posito: quod quis prudenter judicetur Neophytus, Irregularitate laborat à solo Summo Pontifice, ut mox dicemus, dispensanda. Episcopo autem solum competit declarare, an hic sit Neophytus, nec ne. Verùm, si post aliquod tempus judicet Episcopus, Neophytum ea præstare Fide, Humilitate, Doctrina, ut merito sit cum cæteris Veteranis adnumerandus, adnumeres, & jam tanquam Veteranum e promoveat.

An Neophytus etiam à Minoribus & prima Ton-sura sit rejiciendus?

8. Non esse ab his rejiciendum, putant aliqui cum Bonacina d At rejiciendum, putat Fulhucc e aliqui. Ratio utriusque sententiæ est, quia priores non putant esse indecentiam, Neophytum his Minoribus initiari. Putant posteriores. Sed tandem utramque sententiam esse probabilem, pronuntiat Gibal. f

9. Illud certè nemo negabit, quia ad Primam Tonsuram, Minoresque Ordines minor aptitudo requiritur, quàm ad majores, facilius posse Episcopum, declarare, hunc ad illos idoneum esse, quam ad hos, qua posita declaratione, jam Irregularis quoad Minores non erit.

Trahentes originem à Iudeis, Saracenis, Infidelibus, an aliqua macula Irregularitatis Canonica insciantur?

10. Nulla prorsus, ut luculenter, & multis citatis, latè probat Lezz. g Nam licet in aliquibus Ecclesiis repellantur ex peculiari Summi Pontificis placito à Beneficiis, & in aliquibus Religionibus repellantur à Religione; tamen particulares hæ constitutiones non efficiunt prædictis

a C. 1. dist. 48. C. 1. §. 2. dist. 55. C. Si aliquid quando, §. c. Si of sic. dist. 59. b S. Paul. 1. ad Thom. 3. c Covarr. 2. in Clem. si furiosus p. 1. §. 27. §. 8. Axi. de Conf. p. 7. d. 4. Sayr. de Conf. d. 7. §. 2. p. 1. 1. nu. 5. Ricciullus de Neoph. c. 1. n. 3. Lezz. alies citans consulto 16. nu. 31. d Doctores ejdem in d. c. sicut d. 48. e C. si quis dist. 57. lege Vgo l. de Irreg. c. 2. §. 3. n. 1. §. Gibal. de Irreg. c. 4. §. 4. nu. 16. f Ricciull. de Neophytis c. 10. g Romanus, l. sm gul. 421. h Campan. in Divers. Jurium Civ. Rubr. n. e. 7. nu. 5

a Nav. in manu. 27. n. 201. Maiol. de Irregul. 31. n. 1. Fill. tr. 19. c. 7. nu. 184. Gajar. Hurt. de Irreg. d. 2. dist. 19. nu. 61. Bonac. l. c. b I. Sicut §. Aristo ff. Quis & a quibus. C. Neoph. dist. 61. c Covar. l. e. Suar. de Confur. d. 43. §. 3. n. 6. §. 7. Bonac. l. c. Fill. l. c. n. 240. Diana p. 4. ff. 2. reg. 30. Arula de Conf. l. 2. d Bonac. l. c. nu. 5. e Fill. l. c. nu. 184. Suar. de Conf. l. c. n. 5. Arula l. c. ceul. 1. Vgol. de Irreg. c. 2. §. 2. nu. 2. f Gibal. de Irreg. c. 3. §. 3. nu. 12. g Lezz. de Juris. 16.

prædictis, ne possint Ordines suscipere, quia quoad Ordines nullum Jus est contra illos. Eas autem particulares constitutiones esse legitimas, latissimè probat Escobar b in eruditissima disputatione de hoc argumento. De natis ab Hæreticis jam supra indicavi, me paulò post esse dicturum, cum de Irregularitate ex Hæresi.

§. II.

Quis dispenset in prædictis Neophytis?

1. SOLUS Pontifex. Qua ratione autem Episcopus possit indirectè dispensare, id est, declarare, &c. satis indicatum est in præcedentibus.

CAPUT XII.

De Irregularitate ex defectu Scientiæ.

§. I.

Quis eam contrahat?

1. ILLITERATORUM quatuor gradus facio. Primum, quo, quis tantum scit legere, & scribere lingua materna, nam, qui infra id, nimis est manifestum, omnino esse illiteratum.

2. Secundum, qui non solum materna, seu vulgari lingua, verum etiam Latina legere dicit, & scribere: At ad ea, quæ Latine scribit, legitur, intelligenda non pertingit.

3. Tertium, qui legit, scribit, intelligitque Latina, sed nec perfectè eadem intelligit, nec perfectè ea loquitur, intelligit tamen substantiam ejusmodi locutionis.

4. Quartum, qui hæc omnia perfectè intelligit, loquiturque, sed ad Doctoratum, sive Canonum, sive alterius facultatis, nec pervenit, nec ad illum propter ingenii hebetudinem, vel propter aliud, aspirare potest.

5. His quatuor gradibus distinctis tutam dabimus, Deo favente, de Illiteratorum Irregularitate doctrinam. Nam, quia Gibahnus e hos quatuor in duos tantum gradus contrahit, minus rectè, quia benignè nimis, de hac Irregularitate locutus est.

6. Porro illiteratus primo gradu, multò magis e infra ipsum est omnino Irregularis, du-

rante tamen ejusmodi imperitia: & meritò, quia is non potest ea præstare, quæ pertinent ad ministeria Ordinis, quæ Latina passim scripta leguntur. Unde, tum, qui sic ordinat, tum qui sic ordinatur peccat graviter, & insuper ipse sic ordinatus, illi, cui Ordines exercebit,

7. Excipe primam Tonsuram cum Rebuffo. Nam, si quando Episcopus adverteat, puerum initiandum scientem dumtaxat legere, & scribere materna lingua, ejusmodi esse indolis, atque in iis circumstantiis, ut facile credi possit, fore brevi aptum ad scientiam majorem, ordinare illum sine incommodo possit. Vide mox paragr. secundo n. 1.

8. Illiteratus in secundo gradu non est Irregularis, seu ineptus ad Minores Ordines, est tamen ad Majores propter rationem modo n. 6. indicatam. Confirmatur ex Textu, b in quo Pontifex deponit Episcopum à muneris Pontificii executione, & administratione, quia idem Episcopus confessus est, se nunquam Grammaticam dedicisse, & nec, vel Donarum legisse. Si ergo Episcopus à suscepto Episcopatu removeretur ob ejusmodi illiteraturam, quantò magis removeretur quis ab Ordinibus nondum susceptis?

9. Illiteratus in tertio gradu cum variam habere latitudinem possit, arbitrium erit penes Episcopum inspectu sui subditi judicare, an tantam is habeat litteraturam, quanta requiritur ad singulos Ordines; cum certum sit pro Minoribus minorem peritiam, pro Majoribus majorem exposci. Id aliquanto distinctius explicabitur mox in seq. §. ex Trident.

10. Illiteratus in quarto gradu non est Irregularis: imò ipsa praxis docuit, ad Ordines etiam Majores non requiri, nec Doctoratum, nec tantam scientiam, quanta consuevit esse in Doctore.

§. II.

Quid Tridentinum circa prædictam litteraturam explicaverit?

1. HÆC in universum ferè dicta reddidit Tridentinum clariora, quando unicuique Ordini suum peritiæ gradum affixit, sic enim habet. c

Pro prima Tonsura sciat Tonsurandus legere, & scribere, & rudimenta Fidei. Notat autem hic Sanchez d sufficere, si sciat legere, & scribere lin-

a Rebuff. de pacif. poss. n. 27. & 29. Glossa C. precipuum dist. 34.

b C. Quævis, de astate, & qualitate.

c Trid. ses. 23. c. 11. 13. & 14. de Ref. d Sanc. in consil. l. 7. c. 1. dub. 45. n. 13.